

۱ کلمه «آرام» را درسه جمله جداگانه و در جایگاه‌های دستوری مسند، قید و صفت به کار ببرید.

۲ در هر گروه از کلمات زیر، یک نادرستی املائی دیده می‌شود. آن را بیابید و اصلاح کنید.
الف) فروغ خرگه خوارزمشاهی، آغشته به خون، ازن قائم مقام
ب) سند و جیهون، غلتیدن بر هم، تب و التهاب
پ) ثمره معین، دارالسلطنه تبریز، نشان ولایت‌عحدی
ت) ارتش و صلاح‌های مجهز، نگاه دهشت‌بار، نهیب توفنده سربازان

۳ در عبارت زیر چند ترکیب وصفی و چند ترکیب اضافی دیده می‌شود؟
«آموزگار ما از همان روز اول، حالت عبوس و جدی خود را نشان داد و هرگز شوخی نمی‌کرد. وقتی عصبی می‌شد، خون به صورتش می‌دوید. دست‌های کوچکش بی‌علاقه به گرفتن شلاق یا زدن سیلی نبود.»

۴ کلماتی که هم‌آوا دارند، بیابید. سپس هر کدام از آن‌ها را در جملاتی جداگانه به کار ببرید.
الف) عشق را دیده و شناخت ترنج از دستش آن که می‌خواست ز هر وسوسه عاری بودن
ب) کند مرد را نفس اماره خوار اگر هوشمندی عزیزش مدار

۵ با توجه به معنا، هر یک از ابیات زیر با کدام کلمه کامل می‌شود؟
جنون - افراط - تسخیر - اعطا
الف) چون به ..... شتابند از جهل
ب) گر عقل زند لافی، دشنام دهید او را
پ) ای پسر باید پی ..... شهرستان دل
ت) گویم آخر نان این قوم از کجا گردد روان؟
شمع هر جمع و گل هر خارند
و آنجا که ..... آید پیشش سپر اندازید
دل ز جان بگرفتن و جان دلاور داشتن
گوید آن کاو داد دندان، نان هم او ..... کند

۶ در مورد عبارت «مردمی که به خانه‌های تاریک و بی‌دریچه عادت کرده‌اند، از پنجره‌های یاز و نورگیر گریزان هستند» به سؤالات زیر پاسخ دهید.
الف) منظور نویسنده از قسمت‌های مشخص شده چیست؟
ب) آیا می‌توان بیت زیر را از نظر مفهومی با این عبارت هماهنگ دانست؟ در صورت مثبت بودن پاسخ، مفهوم مشترک آن‌ها چیست؟
«ترک عادت بر سبک‌مغزان بود ناخوشگوار پیش طفلان نعمت الوان نگیرد جای شیر»

۷ جاهای خالی را بر اساس دانسته‌های خود از تاریخ ادبیات پر کنید.
الف) «فرهاد و شیرین» اثری است از .....
ب) ..... و ..... دو اثر جامی‌اند که اولی به شیوه گلستان، ترکیبی از نظم و نثر است.
پ) ..... از نویسندگان معاصر است که «عباس‌میرزا، آغازگری تنها» از آثار اوست.

۸

از نظر نوع ادبی، ابیات زیر دو به دو به یک دسته تعلق دارند. ابیات هم‌نوع را مشخص کنید.
 الف) دل خانه خداست چو مصحف عزیز دار
 ب) یکی را زخم تیرش کرده بی‌جان
 پ) دل بر جهان منه که جهان را ثبات نیست
 ت) شبی را تا شبی با لشکری خرد
 یکی را ضرب تیغش کرده بی‌سر
 تکیه مکن بر او پُهِش باش، زینهار!
 ز تن‌ها سر، ز سرها خود افکند

۹

دو عبارت زیر را از دید آرایه‌های ادبی بررسی کنید.
 الف) موج‌های سنگین و افسارگسیخته ارس سدوار در برابر سپاه ایستاده بود.
 ب) در ایران آن روز، دو دربار بود؛ دربار بزم و دربار رزم. بزم پدر، رزم پسر.

۱۰

از میان پیشنهادی داخل کمانک، جایگاه دستوری صحیح برای هر یک از قسمت‌های مشخص شده را بیابید.
 الف) دیروز برادرم با مهندس شهرداری ملاقات کرد. (متمم / شاخص)
 ب) فرهاد ماهری چون دکتز ایمانی در این جلسه حضور داشت. (شاخص / مسند)
 پ) خوشبختانه سرهنگ اقتداری در این سفر همراه او بود. (شاخص / نهاد)
 ت) حاج آقا میرزایی را همه اهل محل می‌شناسند. (مفعول / شاخص)

۱۱

در هر یک از گروه‌های اسمی زیر، پس از تعیین هسته، نوع وابسته‌های پیشین را بنویسید.
 الف) این شهر کهن
 ب) یک جهان معنی
 پ) چند سال حضور موفق
 ت) کدام مراسم سلام نوروزی
 (ج) هر ایرانی باغیرت

۱۲

در هر گروه از کلمات زیر، املاي یک واژه نادرست است. ضمن یافتن آن، اصلاحش کنید.
 الف) زندان موصل، محدودیت اردوگاه، وغفه طولانی
 ب) زمان مقرر، مراسم مفسل، قرآن و نهج‌البلاغه
 پ) شور و حیجان، اعیاد مذهبی، آیه یأس

۱۳

در هر مورد یک نادرستی املايي مشاهده می‌شود. آن را بیابید و اصلاح کنید.
 الف) در امتداد نگاه متفکرش افق‌های روشن تدبیر ملک و رثیت‌پروری را می‌خواند.
 ب) بزرگان طوایف کشور را میدان تاخت‌وتاز و تباحی کرده‌اند.
 پ) نتوانستند از عهده مقابله با لشکر مجتَز به توپ و تفنگ آن‌ها برآیند.
 ت) اتحاد حاکم گرجستان با روسیه و رفتن به تحت‌الهمایگی آن، نشانه خوبی نبود.

۱۴

دو بیت زیر چه مفهوم مشترکی دارند؟
 الف) به آنچه می‌گذرد دل منه که دجله بسی
 ب) دانی که بر نگین سلیمان چه نقش بود؟
 پس از خلیفه بخواهد گذشت در بغداد
 دل در جهان میند که با کس وفا نکرد

۱۵

هدف مبارز در میدان نبردی که شاعر توصیف کرده، چیست؟
 «در آن باران تیر و برق پولاد
 در آن دریای خون در دشت تاریک
 میان شام رستاخیر می‌گشت
 به دنبال سر چنگیز می‌گشت»

با توجه به متن زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.
 «دکتر احمدی، معلم انشا، با چهره‌ای نسبتاً گشاده و خشنود قلم فرسوده را در دوات شیشه‌ای فرو برد. او با دو انگشت خود، پشم سر قلم را پاک نمود.»
 الف) کدام واژه «معطوف» است؟
 ب) کدام واژه «شاخص» است؟
 پ) کدام واژه «قید صفت» است؟
 ت) کدام گروه اسمی نقش «بدل» دارد؟

واژه «مهتاب» را در الگوی هم‌نشینی زیر در جایگاه هسته قرار دهید و الگو را کامل کنید.
 «صفت پیشین + اسم + _ + صفت پسین»

هسته هر یک از گروه‌های زیر را بنویسید.
 الف) دارند می‌آیند:
 ب) بالاترین دمای اجرام آسمانی:

جمع مکسر واژه‌ی «مکتب» را بنویسید.

در کدامیک از گزینه‌های زیر شاخص به کاررفته است؟
 ۱) علامه‌ی بزرگ، استاد علی‌اکبردهخدا، لغت‌نامه‌ی فارسی را تدوین کرد.
 ۲) عموی احمد، مهندس کشاورزی است.

در جملات «گلستان سعدی سخنانی نغز و دل‌نشین دارد و یادگاری از قرون گذشته است که هیچ یک از اصول انسانیت در آن نقض نشده است» دو واژه‌ی هم‌آوا و یک واژه‌ی دو تلفظی بیابید و بنویسید.

جدول زیر را براساس گروه اسمی «یک دست لباس دوخته» کامل کنید.

صفت اشاره	صفت شمارشی	شاخص	ممیز	هسته	مضاف الیه	صفت بیانی

با توجه به جمله‌ی زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.
 «استاد علی اکبر دهخدا، علامه‌ی بزرگ، با تدوین لغت‌نامه خدمت فرهنگی و ادبی بی‌نظیری انجام داد.»

کدام واژه «بدل» است؟

کدام واژه «معطوف» است؟

کدام واژه «شاخص» است؟

کلمه‌ی «استاد» را در دو جمله طوری به‌کار ببرید که یک‌بار شاخص قرار گیرد و بار دیگر هسته‌ی گروه اسمی باشد.

در گروه اسمی زیر «هسته» را مشخص کنید و نام وابسته‌های پیشین و پسین آن را بنویسید.
 «بلندترین کوه‌های جهان»

در عبارت زیر «شاخص» را مشخص کنید.
«دیروز در سالن دانشکده، استاد حسینی مرا به شخصی که می‌گفت مهندس مخابرات است، آشنا کرد.»

یک جمله مثال بنویسید که در آن واژه‌ی «استاد» شاخص قرار بگیرد.

با ذکر علت بنویسید کدام گزینه، شاخص ندارد؟

- الف- آقای طباطبایی
ج- دکتر عبدالحسین زرین کوب
- ب- علامه علی اکبر دهخدا
د- خواجه شمس‌الدین محمد

۱ دریا آرام بود.

من آرام به کتابخانه وارد شدم.

حرکت آرام او دیدنی بود.

۲ الف) اذن (ب) جیحون (پ) ولایت‌عهدی (پ) سلاح

۳ اضافی: آموزگار ما، حالت خود، صورتش، دست‌های او (ش)، گرفتن شلاق، زدن سیلی

وصفی: همان روز، روز اول، حالت عبوس، حالت جدی، دست‌های کوچک

۴ الف) عاری، آری

او از هر گونه عیبی عاری بود / پاسخ من به او آری بود

(ب) خوار، خار

هرگز نمی‌خواست کسی خوار باشد / واقعاً گلی بی‌خار بود

۵ الف) افراط (ب) جنون (پ) تسخیر (ت) اعطا

۶ الف) افکار و اندیشه‌های کهنه و پوسیده / تمدن و اندیشه‌های تازه

(ب) بله. هر دو به ترک عادت‌های اشتباه تأکید دارند.

۷ الف) وحشی بافقی (ب) بهارستان، تحفه‌الاحرار (پ) مجید واعظی

۸ الف و پ) تعلیمی (ب و ت) حماسی (پایداری)

۹ الف) افسارگسیخته: کنایه از پریشان / موج مثل سد: تشبیه / ایستادن موج: تشخیص (استعاره)

(ب) واج‌آرایی د، ر / جناس بین بزم و رزم یا پدر و پسر / تکرار

۱۰ الف) متمم (ب) شاخص (پ) نهاد (ت) شاخص

۱۱ الف) این: صفت اشاره / شهر: هسته (ب) یک: صفت شمارشی اصلی / جهان: هسته

(پ) چند: صفت مبهم / سال: ممیز / حضور: هسته (ت) دومین: صفت شمارشی ترتیبی / شاه: هسته

(ث) کدام: صفت پرسشی / مراسم: هسته (ج) هر: صفت مبهم / ایرانی: هسته

۱۲ الف) وقفه (ب) مفضل (پ) هیجان

۱۳ الف) رعیت‌پروری (ب) تباهی (پ) مجهز (ت) تحت‌الحمایگی

۱۴ دل نبستن به جهان فانی و گذران

۱۵ رسیدن به چنگیز و کشتن او.

۱۶ الف) خشنود (ب) دکتر (پ) نسبتاً (ت) معلّم

انشا

۱۷ این مهتابِ درخشان (یا هر مثال درست دیگر) (۰/۲۵) (درس ۱ - ص ۱۰)

۱۸ الف آ (آی) (۰/۲۵) ب) دما (۰/۲۵) (ص ۱۴ و ۱۵)

۱۹ مکاتب (۰/۲۵)

۲۰ گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. (۰/۲۵)

۲۱ نغز و نقض: هم‌آوا (۰/۲۵) یادگار: دو تلفظی (۰/۲۵)

۲۲ هر مورد (۰/۲۵)

صفت اشاره	صفت شمارشی	شاخص	ممیز	هسته	مضاف الیه	صفت بیانی
	یک		دست	لباس		دوخته

۲۳ علامه (۰/۲۵)

۲۴ ادبی (۰/۲۵)

۲۵ استاد (۰/۲۵)

۲۶ مثال: استاد اکبری تشریف آوردند. (۰/۲۵) شاخص

او استاد ادبیات ماست. (۰/۲۵) هسته (یا هر مثال درست دیگر)

۲۷ بلندترین: صفت عالی، وابسته‌ی پیشین کوه: هسته

ها: نشانه‌ی جمع، وابسته‌ی پسین جهان: مضاف‌الیه، وابسته‌ی پسین

۲۸ استاد ← شاخص

۲۹ استاد علامه دهخدا با تدوین لغت‌نامه خدمت فرهنگی بی‌نظیری انجام داد.

۳۰ گزینه الف پاسخ صحیح است. شاخص‌ها و عناوین و القایی هستند که بدون هیچ نشانه و یا نقش نمایی پیش از اسم

می‌آیند شاخص‌ها همیشه بی‌فاصله در کنار هسته می‌آیند و خود اسم یا صفت هستند پس در گزینه‌ی الف که «آقا» کسره‌ی اضافه گرفته شاخص نمی‌باشد.

